

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Wesselényi Miklós u. 7. s
I. emelet.

Megjelenik minden hó 15-én.

Genealogiai Füzetek

A Genealogiai Füzetek
előfizetési ára:

Egész évre 8 kor.

Félévre 4 „

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

SZERKESZTIK

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI SEBESTYÉN JÓZSEF

KIADJA: A SZERKESZTŐSÉG

Báthori András czimerlevelei.

(I. közlemény.)

SZERENCSETLEN
véget ért szelidlelkű fejedele-
m sok jót volt hivatva tenni
Erdélyben.

Tudománya, korát mesze-
sze felülmúló műveltsége, jó
szive és emberszeretete sok
áldással lettek volna orszá-
gára, ha végtelenül naiv be-
csületességgel, hiszékenységgel

meg nem veri a sors. Emberileg szép és nemes tulajdonságaival ha éles látás, szervező és fenntartó erő párosul — ő lett volna Erdély Hollós Mátyása.

Naiv becsületességével, rövidlátó hiszékenységével, optimizmusával szemben a kegyetlen, durvalelkű Mihály vajda embertelensége, hizelkedő képmutatása — nagyra-
vágyásában a hamis eskü és oklevélhamisítástól sem idegenkedő jellemtelensége állott szemközt.

Az igaznak bukni kellett. A hálátlan cselszövő, politikai kalandor félrevezetett embereinek bűnös keze által kinos halált kellett szenvedni rövid félévi uralkodás után.¹

A bibornok fejedelem szomorú halálát gyászos idők követték Erdélyben, a legkeserűbbek, melyeket e kis ország átélt.²

Nem vagyok hivatva történelmét adni a szerencsetlen fejedelemnek, csupán áldozni akartam jelen sorokkal emlékének midőn heraldikáját ismertetem.

Báthori Andrásnak eddigelé mindössze 4 czimerlevele ismeretes — becses emlékei a magyar heraldikának nemcsak ritkaságuk, hanem szépségük és heraldikailag kifogástalanságuk miatt is. Szellárájára mindenestre jellemző a csinoság, művészi izlés és gondosság, melylyel az itt bemutatott négy (az első három az eredeti oklevél után készült, a negyedik ezek alapján szerkesztett, mert eredetijét ennek nem volt alkalmam megismerhetni) oklevél dicsekedhetik.³ — Az előbbeni és későbbi oklevelek közt — a Habsburgokéit sem véve ki — kevés közelíti meg ezek szépségét.

A bemutatott 3 ármális rajza egy kéz munkája. A Beregvármegye levéltárában levő is valószínűleg ezekkel egyöntetű. Festése, calligrafiája, initaléi gondos, szakavatott kézre és izlésre vallanak. Nagy kezdőbetűnk a Fenessy armalisról való s eredeti nagyságának $\frac{2}{3}$ -a.

* * *

¹ Trónra lépett 1599. márczius 28-án, megöletett 1599. november 3-án Balázs Mihály (Ördög Balázs) által Csik-Szt.-Domok határában, a Pásztorbükknél.

² Dr. Szádeczky Lajos: Erdély és Mihály vajda története.

³ A negyedik — kelte szerint legkésőbbi armális Beregvármegye levéltárában van, honnan azt az illetékes körök bürokratikus szűkkeblősége miatt a legnagyobb utánjárással sem tudtuk a szokásos úton tudományos használatra megkapni.

Somogyi Benedek czimerlevele.

Báthory András fejedelem Gyulafejérvárt, 1599. július hó 12. — tekintettel azon hű szolgálatokra, melyeket Somogyi, másképen Nagy Benedek Báthori Sigmund fejedelemnek tett s Báthori Andrásnak is remélhetőleg tenni fog, a paraszt rendből kiemelve, csímeres nemessé teszi.

Az oklevél elejére festett czimer következő: *vörösre és kékre osztott paizsban fenn jobbra emelkedő dombos zöld mezőn vágató fehér ló; lent természetes vizen úszó fabárka. Zárt, koronás sisakjának dísz: felfordított, czőlőpszerint állított vasmacska; takarói: vörös-arany, kék-arany színűek.*

A czimer arannyal keretelt, megyszínű, magas téglalapú táblára van helyezve (nagysága: 11·8 × 8·7 cm.), melynek széle sima, kettős vonallal határolt tükre szépen foszladozó, sűrű, ezüst brokátból díszes.

A paizs háromszögből képzett renaissance izlésű. Pereme kissé domború, oldalai homorúak, melyek szögbe törve — kettős, lágy hajlással futnak az alsó csücskébe. Széle rézsutosan emelkedik, illetve vastagodik befelé; lapja homorú, éles vonallal választódik el a rézsutos lapu széltől, melyben belől kettős vonallal határolt igen szép brokatózás van, a paizs színénél sötétebb árnyalatban. A ló mesterien van stilizálva; valósággal mintául szolgálhat szép formájával és mozgásával. Színe fehér, megvilágított részei ezüstösek. A gyepe dombos, jobbra emelkedő, színe élénkzöld. Az alsó paizsfél alját hullámos, kékes víz foglalja el, ezüst fodrokkal. A bárka nyitott, orra és fara csúcsos; színe barna, megvilágított részei aranyosak. A paizs nincs, mint rendesen szokás, arannyal keretelve.

A paizsot féljobbra forduló zárt (csőrös) sisak fedi, szemrése illetve vizirje kissé szögbe török; alja kettős ívű, arannyal szélezett; nyakán levő tornajel lánca, melyen érem nincs, szintén arany; bélése sötétvörös; a sisak színe kékesszürke, ezüsttel fényezve. Alakja jól formált, viselhető, csinos. A sisakkorona aranya, vörössel árnyékolva; három leveles s ezek közt két tüskés. A levelek domborúak, 5 karajosak; közepükön vörös és kék kövel; pántja szintén ékköves.

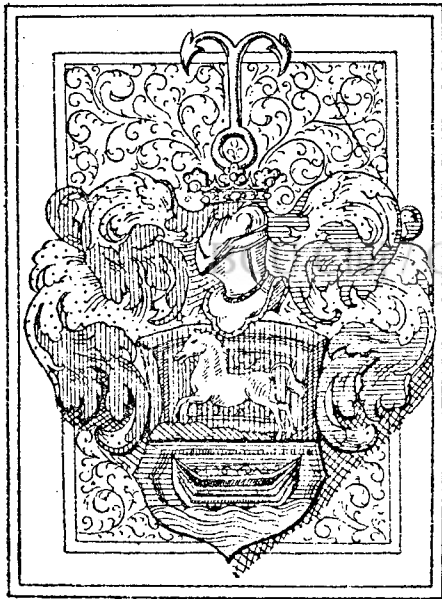
A sisakdiszül szolgáló vasmacska kampóival van fölfelé állítva, nyele végén kerek füllel. Színe kékes-szürke, ezüsttel fényezve. A takarók a korona alul indulván ki, paizs közepig érnek; szép dúsak, lendületesek, szépen stilizáltak; vonalai természetesen görbülnek; a nagy formáinak gerinczét követik hajlásban a kisebbek, valamint a keredked, egyszerű esipkázat is. Tagolásuk nem nagy s főképen nem szétágazó, a tagok inkább a nagy formák főirányában maradnak. Színezésük a szokásnak megfelelően: kívül szín, belül ércz (vörös-arany, kék-

anya.) Egészében a takarózat sem szín, sem forma hatásban nem nyomja a paizsot — sőt emeli.

Somogyi Benedek czimerét egészében vizsgálva sem találhatunk semmit, mi heraldikátlan vagy izléstelen volna rajta. Kidolgozásra végtelenül finom, minuciózus; ügyes, gyakorlott kézre, finom művészi színérezkre valló. Kár, hogy nem ismerjük alkotójának nevét.

Az értékes oklevélnek szövege, a mely Martián Julián nyug. m. k. honvédszázados tulajdonában van, Naszódon, a következő:

NOS ANDREAS divina miseratione Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalis Bathoreus, Transsilvaniae, Moldaviae Valachiae Transalpiniae princeps, partium regni Hungariae dominus, Siculorum comes et Episcopatus Warmiensis administrator etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium consiliariorum nostrorum singularem intercessionem nobis propterea factam, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis nobilis Benedicti Somogy alias Nagy, Albensi, quae ipse primum quidem serenissimo Sigismundo principi et domino fratri et praedecessori nostro charissimo et huic regno pro locorum et temporum diversitate fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum nobis quoque exhibi-

K. S. J.

turus et impensurus est: eundem *Benedictum Somogy* ex speciali nostra gratia et potestatis nostra plenitudine ex statu et conditione plebea ac ignobili, in qua natus est et hactenus exstitit eximendum, ac in coetum et numerum verorum regni Hungariae et Transsilvaniae nobilium annumerandum, aggregandum, cooptandum et ascribendum duximus, prout annumeramus, aggregamus, cooptamus et ascribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps idem *Benedictus Somogy*, ipsiusque haeredes et posteritates utriusque sexus universis pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia. Scutum videlicet triangulare linea transversa in medio divisum, cuius inferior pars ceruleo, superior vero rubeo colore tincta est, inferiorem autem scuti partem undae occupant, quibus navis depicta innatae visitur, in superiori autem scuti parte equus integer currenti similis depictus est. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam corona regia contegit, ex eaque anchora integra in sublime erecta eminet. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utramque scuti partem (pulcherrime) ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite seu principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia et liberalitate (nostra praefato) *Benedicto*

Somogy alias Nagy ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dedimus et contulimus. Annuentes ut ipsi praescripta arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et insignitorum (nobilium) armis utentium ubique, in praeliis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis et aliis quibusvis exercitiis nobilitaribus et militaribus, nec non sigillis, vexillis, cortinis, velis, annulis, auleis, domibus, clipeis, tentoriis, sepulchris et generaliter quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae et syncerae nobilitatis titulo, quo eos ab universis et singulis cuiuscunque status, conditionis, dignitatis et praecminentiae homines existant, dici teneri nominari et reputari volumus ferre et gestare, omnibusque et singulis iis honoribus, gratiis, privilegiis, libertatibus et immunitatibus ac praerogativis, quibus caeteri veri et nati nobiles a militares homines praedicti regni Hungariae et Transsilvaniae quomodocunque de iure et consuetudine utuntur, fruuntur et gaudent perpetuo uti, frui et gaudere valeant atque possint. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas memorato *Benedicto Somogy* alias Nagy ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer duximus esse dandas et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia, die duodecima mensis Julii anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

Andreas Cardinalis Bathoreus

Princeps Transsilvaniae.

Joannes Jacobinus

secretarius.

Eredetiye ép állapotban van — függőpecsétje azonban hiányzik.

Siebmacher erdélyi kötetének 154. lapján Somogyi alias Nagy de Gyulafehérvár néven lényegében hasonló, részleteiben azonban eltérő czimert közöl, mint Bethlen Gábor 1627. aug. 10-én Gyulafehérvárt kelt adományát Somogyi alias Nagy Benedeknek és feleségének Makay Erzsébetnek, gyermekeinek Istvánnak, Zsuzsának és Makay Mihálynak (forrását veszi Orsz. Ltár Bpest. Gyfehérvári Lib. Reg. XII.) E czimberben fennt, vörösben lovas vitéz van, lennt kékben a tenger hullámain uszó vitorlás hajó. Sisakdisze egyenesen (a bemutatott eredetivel ellentétesen) álló yasmacska. — Sisakja nyílt, takarói színjelzés nélküliek. Érdekes lenne megtudni, vajjon czimberbővítésről van e szó itten? Főszerzője szintén Benedek, s nem valószínűtlen, hogy egy személy a B. A. diplomájában levővel.

* * *

Fenessy István ármálissa.

Báthori András bibornok fejedelem 1599. július 25-én, Gyulafehérváron Fenessy Istvánnak, — a nagyobb kanczellária irnokának régi nemességét megerősítvén, — czimert ajánlékoz.

Ez armalis legdiszesebb a három közt; initialéi, folyódisze, betűi mind nagyon szépek. Czimere, heraldikailag kifogástalan, különösen sisakdisze a legszebbek közül való.

Leírása: *háromszegletű két paizs jobb sarkában fehér felhők közül könyökig, jobbharánt lenyuló vörös ruhás kar, kezében leveles, arany koronát tart ragyogó nap felett, melynek felső sugarai háromszög formában a koronába nyulnak; — koronás, nyílt sisakjának disze: növekvő ezüst egyszarvu; takarói vörös-ezüst, kék-arany színűek.*

A sötét-vörös, szép, aranyos brokátu alapra helyezett czimer — körives, oszlopos, renaissance kapuzatba van foglalva. Legkülső kerete arany; alakja magas téglalap, nagysága 12×9.2 m.

Az oszlopok vörösén erezett fehér márványból valók, koronájuk arany, talapzatuk vörös és narancsszín, korongonként váltakozva. A padozat zöld és sárga kockákból van összerakva. A két amorett rajzban ha nem is kifogástalan, színben puha, szinte rubenses. A

virág füzérek természetes színűek — nagyon szépen van ereztük, valamint megvilágított részük festve. A két oszlop közepén levő oroszlánfejek barnára futtatott arany színűek. Az egész keret a fejlett renaissance motívumait mutatja; színeinek sokfélesége, alakjának tagoltsága nem üti csöpöt sem a czimert, sőt emeli; a távlati hibákat el kell nézzük a színek harmoniájáért.

Maga a czimer heraldikailag tökéletes, arányaiban, s egészében helyes. A paizs a Somogyiéhoz hasonló, de keskenyebbre formált, s alja kettős tagolású, alul hegyes csucsba összefutó. Szintén háromszögletű, ivelt paizsból formált renaissance típus. Homorú lapja szépen foszladozó sötétkék brokáttal diszített. Aranyval keretelve maga a paizs, — mint a renaissance czimereknél általában látjuk — nincs.

A felhők fehéresek, ezüst és arany fodrokkal.

A könyökig lenyúló kar csuklóiig érő vörös ruhába van öltöztetve, mely alul szűk, fölfelé bővülni látszik. A vízszintesen tartott korona három levél közt két tuskés, ékköves.

A naparcz sűrű sугaras, arany és vörössel rajzolt, s a paizs alsó tagolását tölti ki. Sugarai alsó felén egyenletes hosszúak, míg felétől fel folyton növekednek, s a leghosszabbak futnak a korona nyílásába. E szokatlan czimerkép arányosan, szépen tölti be a paizsot.

A nyílt sisak helyesen, szépen formált — viselhetőségének tudatával. Színe szürkés-kék, ezüsttel fényezve. Pántjai aranyosak, köztük vékony kereszttráccsal. Aranyos tagolt gallérjának kerete, és smaragdostornajelvényének láncza is. Bélése sötétvörös.

A sisakot szép renaissance korona fedezi — három levéllel, s köztük 1—1 tuskével. Levelei erősen domborúak háromszor hármaskarélyúak, közepükön vörös és kék kővel váltakozva; abroncsa alul, felül domború szélű, középső sima részén ékköves.

A sisakdisz viselhetően van a sisakra erősítve. Nagyon szépen stilizált egyszarvú, mely mintául szolgálhat ilyen tartalmu czimerek szerkesztésénél. Büszkén hátrahajtott feje s e helyzetnek megfelelő lábtartása ügyes kézre s stilizáló érzékre vall. Szája nyitott, s az ágaskodással járó nyertő hangot hallatni látszik.

Nagyon jó a szarvonal törése a gerinczével, valamint az ezt körülbelül felező koponyavonal hatása és szögrendezése egymásra. Minden vonal a másikat kiegészíteni, s fokozni van hivatva — még a lobogó sörény rajza is e célt szolgálja.

A takarózat a sisak tetejétől a paizs alsó harmadáig omlik; elrendezése nagyjában megegyezik a Somogyi czimerén levővel, azonban szűkebb, tömörebb, mert az egész czimert befoglaló kapuzat nem engedhetett több helyet; mindazonáltal lendületes, kerekded hajlású, szépen formált. Színe vörös-ezüst, kék-arany.

Az oklevél nagyon érdekes és heraldikailag becses értelmét, szimbolikus magyarázatát adja a Fenessy czimernek e rész magyar fordítása következő: „Amint a jelvényből is világosan kivehető, természeti hajlamai-ban gyökerezik erénye, ezt bizonyítja a nap felkelő sugaraival; az ő nevére vet dicsőnyt az arany korona is, mintegy jelezni akarva, hogy dicső őseit minden tekintetben példányképpül választja, s feljűk törekszik. Az egyszarvu pedig, mely legritkább a földön élő állatok között, a maga unicum voltával jellemének magabizalmosságát, egyedüliségét jelképezi.“

E nagyon szép armális a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdona¹ — szövege következő:

¹ Regestája, czimerleírása eredeti szövegben, valamint a keretből kivett czimerrajza kicsinyítve közölve — Áldásy Antal Nagy Nemz. Múz. Czimerlevelei 147. sz. czimerlevél 90. lap. Siebmacher Erd. kötet 95. tábláján közli e czimert. A nap meghosszabbodó sugarairól nem emlékezik meg. Közli u. o. egy variánsát is.

NOS ANDREAS etc. Bathoreus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, cum ita sit natura comparatum, ut quid in una quoque re sit positum, id ex eius actionibus seu signis quibusdam indicisque cognoscatur. Proinde principum quoque virorum, praeclaras animi dotes, nemo meliori via rationeque indagare poterit, quam si ad eorum operationes, mentis suae aciem convertat, sic enim reperiet eos demum in alios beneficos liberalesque esse, quorum animis insita haec eximia atque praestans virtus est. Uti autem omnis virtutis laus in actione consistit, sic etiam liberalitatis: cui principes ita vacare debent ut quotidie sit aliquis, quem beneficio aliquo munereque afficiant. Qua una re id tandem consequentur ut et amentur a subditis et ex eis multos. aliorum exemplo reddant ad omnia obsequia officiaque promptiores. Non immerito igitur nos quoque qui summo Dei optimi maximi beneficio principis nomen et dignitatem in orbe Christiano adepti sumus praeclara fidelium subditorum nosterum merita, praemiis atque muneribus compensamus ac quosdam veluti stimulos ad maiora in dies pro nobis et pro patria eorum subeunda ipsis addere solemus. Qua re cum ad nonnullorum fidelium consiliariorum nosterum singularem intercessionem nobis

propterea factam; tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis nobilis Stephani Fenessy notarii et scribae cancellariae nostrae maioris, quae in expediendis et conscribendis variis in maiori cancellaria nostra literis, primum quidem serenissimo principi Sigismundo etc. domino fratri et praedecessori nostro charissimo et huic regno, continua sollicitudine, labore, diligentia et animi sui dexteritate fideliter exhibuit et impendit ac in futurum nobis quoque exhibiturus et impensurus est, eundem *Stephanum Fenessy* alioquin etiam non obscuris natum parentibus, in coetum et numerum verorum regni Hungariae et Transsylvaniae nobilium annumerandum, . . . etc . . . praesentium per vigorem. Decernentes expresse ut a modo in posterum idem *Stephanus Fenessy* haeresque et posteritates ipsius utriusque sexus universae, pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur, ut autem haec nostra erga ipsum gratia et benignitas in omne tempus pateat, haec arma seu nobilitatis insignia: scutum videlicet triangulare cerulei coloris, ex cuius ima parte sol radiis circum quoque diffusis inque superiore scuti partem in acutam velut pyramidem iactis exoriri visitur, ex dextro autem scuti angulo superne brachium humanum, tanquam nubibus involutum, coronam regiam gemmis atque unioni-

bus decoratam, summae radiorum pyramidalium superficiei imminenter tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris aperta est posita, quam diadema regium eximia artificis peritia celatum contegit, ex eaque monoceros dimidius elevato capite pedibusque veluti ad cursum directis, eminet. Ex cono porro galeae teniae sive lemnisci variorum colorum utrinque defluentis, oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout etc. Animo deliberato . . . nostra annotato Stephano Fenessy ipsiusque heredibus . . . contulimus. Quod quidem insigne manifestum est praeclare eius ad virtutem indolis documentum, quemadmodum enim sol ortu suo, omnia radiis illustrare solet, ita sole oriente ipsius quoque nomen, cuius ΕΥΡΩΠΗ corona denotat, clarius et illustrius efficitur, quo maiori in posterum et alacriori ad virtutem studio nitatur. Monoceros porro, rarissimum in terris animal, unico cornu insignitum, virtutis ad quam adhelat raritatem unitatemque significat Annuentes et concedentes . . . insignitorum regni Hung. et Trans. nobilium . . . et aliis quibusvis exercitiis . . . illis honoribus . . . atque possit. In cuius rei memoriam . . . memorato Stephano Fenessy, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dandas duximus et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia quinta die mensis Julii anno Julia vigesima Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

Andreas Cardinalis Bathoreus
Princeps Transylvaniae mpr.

Joannes Jacobinus
secretarius mpr.

Küvül: Anno Dni 1608. die 26. februarii praesentes literae armales seu nobilitationales nobilis Stephani Fenesi nunc de Deua praesentati et publicati in generali congregatione dominorum nobilium Ctus Huniadiensis nullo penitus contradictore apparente.

Mattheus Balog
de Alpestes notarius dicti Cottus mpr.

Eredetiye festett czimerrel, függő pecsétje hiányzik.

Déway György armalisa.

Báthori András fejedelem, Gyulafejérvárt, 1599. július 29 én felenyedi Déway Györgyöt, s általa feleségét nagyváradai Nagy Zsófiát — azon érdemekért, melyeket már Báthori Zsigmond és a haza javára tett, s hihetőleg Báthori Andrásnak is teendő — a nemtelen és paraszt állapotból kiemeli, megnemesíti, czimert ajándékoz részére, s Felenyeden egyfelől Kowách László, másfelől Nagy Simon közti házút minden közadótól mentesíti.

Ez oklevél szintén igen csinos kiállítású, s mint viseletkép is értékes.

Az oklevél elejére festett czimer következő: vörös paizsban, zöld téren fekvő lefejezett, vérvő — hosszú kék kabátos, sárga csizmás hulla fölött ugrató, fehér lovas, zöld kabátos, kis kerek fekete sapkás, megszín nadrágos, sárga csizmás vitéz, felemelt jobbában török fejbe szurt görbe karddal, oldalán fekete kardhüvelylyel — baljával a kantárszárat tartja. Koronás, zárt sisakjának díszé: három fehér strucctoll. Takarói fekete-arany-kék-ezüst színűek.

Ez armalis cimere nagyjában a Somogyiéhoz hasonlít. Alapja sötétvörös, aranynyal keretelve, s belseje szépen rajzolt ezüst brokátos.

A czimer egészében szélesebb a Fenessiénél, szélesebbre kellett formálni paizsának tartalmáért is.

A paizs már nem igen emlékeztet az ivelt háromszögletűre, habár alul csücskében végződik. Peremekissé domboru, oldalai homorúak; aljának felső, karajos tagja alul mélyen begöbül, míg az alsó csücskébe lefutó tagpár kissé lapos. A paizs lapja az előbbeni kettővel azonos felületű, s sötétvörössel brokátolt. Tartalmának elrendezése arányos.

A bajszos fiatalos arcú vitéz ruhájában jól ki-vető viseletképét kapjuk a XVI. század végéről való erdélyi lovasnak. Kabátja oldalt vágott, vagyis elől rövid, hátul hosszú; testhezálló, gallérnélküli, elül 9 gombos; színe élénk zöld. Nadrága szűk, meggyvörös színű. A csizma arany-sárga, magas, hegybevágott szárú. Fejét kis, lapos, nem ellenzős fekete sapka fűdi. Görbe kardja kiszélesedő fokélű; keresztvasa egyenes, közepén tuskés; markolata rövid, fekete, lekerékített végű. A vitéz oldalán, kettős szíjon függő hüvelyek fekete, végén aranyos saruval, s a szíjkarikáknál kettős aranyos pántokkal.

A ló fehér; szerszáma aranyos; a kantár vörös, a szügyelő és farmatring sötétkék.¹

A lefejezett hulla — hosszú, csizmaszárig érő bő, kék kabátban van, derekán aranyos övvel átkötve; csizmái arany-sárgák. Nyakából három sugárban ömlik a vér. A mező élénkzöld, aranyos fűszálakkal.

Ügyesen formált zárt sisakja féljobb irányú; színe kékszürke, ezüsttel fényezve. Bélése vörös; alsó, kettős ívű karimájának széle, valamint a nyakrészt körül-fogó láncz arany.

A sisakkorona előbbiekhöz hasonló, csupán a levelek közti tuskék gyöngyös végűek.

Az oromdiszül szolgáló három strucctoll fehér, ezüstös; ügyesen rajzolt.

A takarózat hasonlatos a két előbbihez motívumban; szélesen, szépen domborodó, renaissance izlésű. Színe, mit a szöveg variorum colorummal jelöl — nálunk szokatlan: fekete-arany, kék-ezüst.

Művészi tekintetben e czimer semmivel sem áll hátrább a tárgyaltaknál, valamint heráldikailag sem. Kidolgozása minden részében finom, gondos; intelligens, nagy tudású művész munkája. Bámulatosan egyöntetű mozgást tudott kihozni a mester a ló és lovasban; mily diadalittasan ül vágató szép lován a vitéz — hogy összezsugorodott a lefejezett ellenség — e jelenetet csak fajmagyar művész érezhette és éreztetheti így át — önkéntelenül megkap a piktör, együttérzése a megfestett vitézzel, öröme a — bizonyára közös — ellenség fölötti győzelmen.

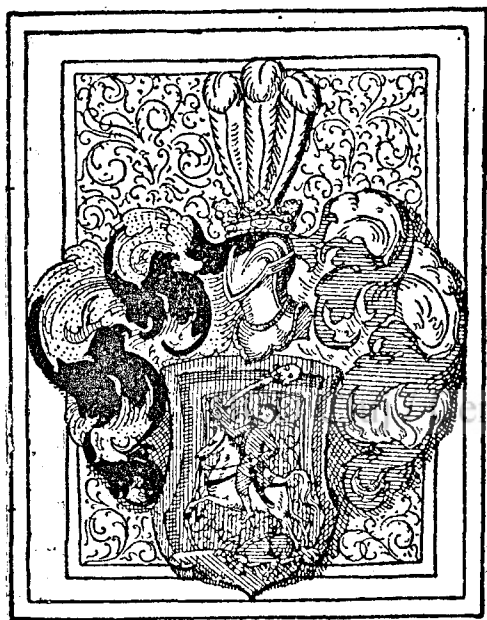
Heraldikai tekintetben a takarók színezése ellen tehetnének kifogást, t. i. hogy egyik szín sem talál a paizs színével.

Szövege ez oklevélnek, mely az Országos Levéltár tulajdona, következő:

Nos Andreas divina miseratione sanctae Romanae ecclesiae cardinalis Bathoreus, Transsylvaniae, Moldaviae, Valachiae Transalpiniae princeps, partium regni Hungariae dominus, Siculorum comes et episcopatus Varmiensis perpetuus administrator etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnulum fidelium consiliariorum nostrorum singularem intercessionem nobis propterea factam, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitiis nobilis Georgii Deway de Fel Enied, quae ipse primum serenissimo Sigismundo principi etc. domino fratri et praedecessori nostro charissimo et huic regno pro locorum et temporum varietate fideliter exhibuit et impendit, ac in futurum

¹ Nemes-Nagy „A Magy. Viseletek. Tört. 54. tábla 7. ábráján közli Déway lovas alakját viselete azonban több tekintetben eltér az eredetitől; sapkájának s kabátjának egész más típusa van az eredetin.

nobis quoque exhibiturus et inpensurus est. Eundem Georgium Deway et per eum Sophiam Nagy Varady consortem ipsius ex speciali nostra gratia et potestatis nostra plenitudine ex statu et conditione plebea in qua nati sunt et hactenus extiterunt, eximendum, ac in coetum et numerum verorum regni Hungariae et Transsilvaniae nobilium annumerandos, aggregandos, cooptandos et adscribendos duximus, prout annumeramus, aggregamus et adscribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps idem Georgius Deway et per eum Sophia Nagy Varadiensis consors ipsius ipsorumque haeredes et posteritates utriusque sexus universis, pro versis et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia *scutum* videlicet triangulare rubei coloris, in cuius campo sive area homo viridi veste amictus equo ceruleo velut ad cursum incitato insidens dextra manu gladium incurvum evaginatum, in superiorem scuti partem porrectum, cui caput turcicum est praefixum, stringere visitur, in ima vero scuti parte corpus capite truncatum effluentibus ex collo tribus sanguinis rivis humi prostratum iacere conspiciuntur.

Supra *scutum* galea militaris clausa est posita, cui corona regia gemmis atque preciosissimis margaritis conspicua est imposita, ex qua tres crystae albae strutionis paulatim inflexae visuntur. Ex cono galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utramque scuti partem pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite seu principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia et liberalitate nostra praefatis Georgio Deway et per eum Sophiae Nagy Varadiensis ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dedimus et contulimus. Annuentes et concedentes, ut ipsi praescripta arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et insignitorum nobilium armis utentium ubique in praeliis, hastiludiis, torneamentis, duellis, monomachiis et aliis quibus libet exercitiis nobilitari(b)us, nec non sigillis vexillis, cortinis, velis, annulis, auleis, domibus, clypeis, tentoriis, sepulchris et generaliter quarumlibet rerum et expeditionum generibus, sub merae et syncerae nobilitatis titulo, quo

eos ab universis et singulis cujuscunque status conditionis dignitatis et praeeminentiae homines ex(ista)nt, dici teneri, nominari et reputari volumus, ferre et gestare, omnibusque et singulis iis honoribus, gratiis, privilegiis, libertatibus immunitatibus ac praerogativis, quibus caeteri veri et nati nobiles ac militares homines praedicti regni Hungariae et Tranniae quomodocunque de jure et consuetudine utuntur, fruuntur et gaudent, perpetuo uti frui et gaudere valeant atque possint. Pro ampliori vero gratiae favoris et munificentiae nostrae erga eundem Georgium Deway declaratione, domum ejusdem in possessione nostra Fel Enied vicinitatibusque domorum providi Ladislai Kowach ab una, ac agilis Simonis Nagy libertini nostri partibus ab altera, in comitatus Albensis Transsilvaniae existentem habitam ab omni censuum taxarum et contributionum nostrarum tam ordinariorum quam extraordinariorum, subsidiique et lucri camerae nostrae solutione, servitorum quorumlibet plebeorum et civillum exhibitione, hospitium denique condescensione, item decimarum nonarum et capetiarum ratione univer. vinearum et terrarum arabilium tam propriarum... stb. quam sorte ipsis provenire quotanis et cedere debentis pensione in perpetuum clementer eximendum supportandam et nobilitandam duximus, prout eximimus, supportamus et nobilitamus praesentium per vigorem. Quo circa vobis fidelibus nostris universis et singulis magnifico et egregiis nobilibus comitibus vicecomitibus et iudicibus, dicatoribus decimatoribus, conumeratoribus et exactoribus quarum cinque contributionum dicti comitatus Albensis belliductoribus, distributoribusque hospitorum, nec non prudentibus et circumspectis iudicibus caeterisque juratis praefatae possessionis Fel-Enied, cunctis etiam aliis quorum interest seu intererit modernis et futuris quoque pro tempore constituendis praesentes visuris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus vos quoque a modo deinceps successivis semper temporibus praefatum Georgium Deway ratione praescriptae domus ad nullam censuum taxarum et contributionum nostrarum stb. solutionem, stb. exhibitionem, hospitiumque condescensionem, stb. pensionem cogere et compellere, aut eosdem propterea in personis rebusque et bonis ipsorum universis impedire turbare molestare seu quovismodo damnificare praesumatis nec sitis ausi modo aliquali, sed eandem domum modo praemisso exemtam, supportatam et nobilitatam habere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perfectis exhibenti restitutis. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam, praesentes literas nostras pendentes et authentici sigilli nostri munimine roboratas memoratis Georgio Deway et per eum Sophiae Nagy consorti ejusdem, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis clementer dandas duximus et concedendas.

Datum in civitate nostra Alba Julia die vigesima nona mensis Julii anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

Andreas cardinalis Bathoreus
princeps Transylvaniae mpr.

Joannes Jacobinus
secretarius mpr.

Kivül: Armales literae Georgii Devai de Fel Enyed per Andream Bathoreum cardinalem datae 1599.

Literae armales Georgii Devai de Fel Enyed cum exemptione domus suae in eadem Fel Enyed et agrorum simul et vinearum per Andream Bathoreum cardinalem simul ac Tranniae principem, anno 1599. indultae. (Késöbbi irás!)

A peccét töredezett.

Sebestyén József.

A hatmindsdorfi Hatfaludi család.

(II. közlemény.)

24. Julia, udvarhelyi Linkner Mihályné, birtokos volt Ujnémetiben, Alsó-Szoporban, Oláh-Csáholyban, Oláh-Nádasdon, Szilágy-Szegén és Nyirmonban. (Köz. Szol. vm.)
25. József. Mint fiatal házas é. p. 1829 előtt halt el.
Neje: szász-czegői Balogh Zsófia, a János leánya galgói Rácz Juliától, férje halála után sógorához Hatfaludi (26) Ferenczhez ment férjhez.
26. Ferencz, sz. 1739-ben Hidalmáson. meghalt 1829. I. 30-án.
1801. és 1809-ben Szótelkén egy telket bir (Szol. Dob. vm. Monogr.); 1815-ben Kolozsmegyében partialis törvényszéki ülnök. Birtokos volt Aranykuton és Hidalmáson.
Neje: szász-czegői Balogh Zsófia, (25) József fivérének özvegye és Balogh János leánya galgói Rácz Juliától.
NB. Egy Hatfaludi Ferencz 1816-ban levéltárnok Dobokamegyében. (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 319. I.)
27. Sándor. 1818-ban kiadó Dobokamegyében; 1819—1827-ig ugyanott szolgabíró a magyar-egregyi járásban (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 312. I.) Meghalt 1829. előtt.
Neje: Szoboszlai Róza (előbb Paulovitsné) a József leánya Mágner Borbálától.
NB. Ezen Mágner Borbálának fivére, Mágner Antal 1791-ben nyert nemességet, de nővére Borbála a diplomában említve nincs.
28. Lajos, apjának 1829-ben történt halála alkalmából kiadott gyászjelentésben említve van mint gyászoló. 1823—25-ig kir. adótárnok helyettes (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 322. I.); 1825—32-ig Dobokamegyében főjegyző (Szil. vm. Monogr. V.); 1835—36-ig Középszolnokmegyében táblabíró (U. o.)
Neje: draveczi Draveczi Károlina (Kata) utóbb Rettegi Józsefné, a János leánya farnasi Keceli Katától, birtokos volt Hidalmáson és Milványban (Dob. vm.)
29. Mária, tinkovai Macskási Jánosné, (egybekeltek 1805. és 1811. között), meghalt 1861. XII. 30-án Kolozsvárt, 78 éves korában, özvegyiségének 40-ik évében; temetése Papfalván lett. (Gyászjelentés gyűjteményben). Birtoka Papfalván (Kol. vm.) és Diódon (A.-fej. vm.) volt.
30. Pál, apjának 1829-ben történt halála alkalmából kiadott gyászjelentésében mint gyászoló említve. (Szomorujelentés Erd. Nemz. Muz.) Talán ez azon Hatfaludi Pál, ki 1835—48-ig dézmabérszedő Dobokamegyében. (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 321. I. és Schem. Travssyl. 1838.) Birtoka Kódömös, Nagy-Lozna, Kő-Lozna (B. Szol. vm.); Balázsháza, Pósa, Somró-Ujfalu és Farkasmező (Dob. vm.) községekben volt.
Neje: árapataki Geréb Teréz, kinek Vármezőn** (Dob. vm.) volt birtoka. Ezen Teréz, ki Miklós leánya sepsi-szentiványi Henter Zsófiától, férjéről reá szállott nagy-loznai (106 hold) bir-
- tokát 1866-ban Fejér Salamonnak adta el. (Szol. Dob. vm. Monogr.)
31. János, sz. 1793-ban Hidalmáson, meghalt Szamos-Ujvárt mint nyugalmazott cs. kir. őrnagy 1880. VII. 19-én, 87 éves korában, özvegyiségének 21-ik évében. (Apjának 1829-ben történt halála alkalmából kiadott gyászjelentésben mint cs. kir. főhadnagy említve. Birtoka Szentpéterfalván (Dob. vm.) volt.
Neje: tályai Póch Wilhelmina, a József leánya Spech Johannától, sz. Nagy-Ágon 1813-ban, egybekelt 1839-ben, meghalt Kolozsvárt 1859. jul. havában.
NB. Póch Wilhelmina nővére volt azon Póth Józsefnek, ki mint nyugalmazott számtanácsos halt el Kolozsvárt, 1874-ben IX. 29-én.
32. György 1829-ben apja halála alkalmából kiadott szomorujelentésében mint gyászoló említve. Nőtlen halt el 1846-ban Hidalmáson.
33. Antal, 1825-ben Középszolnokmegye tiszteletbeli aljegyzője (Szil. vm. Monogr. V.); 1847-ben alszolgabíró Dobokamegyében (N. I. V.); 1849-ben ugyanott másod alispán (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 306. I.); 1861. IV. 18-tól a kir. adótárnokok sorában találjuk, „de tényleges szolgálat nélkül, mert a pénztárt nem adták át nekik, s 9 hónap mulva fizetést nem véve, hazafiságból lemondottak.“ (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 323. I.) Meghalt Hidalmáson, 1884. IV. 32-én, élete 81-ik évében. (Gyászjelentés gyűjteményben).
Birtoka Hidalmás, Milvány, Fel-Egregy, Szent-Péterfalva, Fűzes-Szentpéter, Ördögkut, Pósa, Ug-rucz, Vaskapu (Eob. vm.); Alsó-füld és M.-N.-Zsombor (Kol. vm.) községekben volt.
Neje udvarhelyi Linkner Róza, meghalt (családi közlés szerint) 1850-ben. Birtokos volt Ujnémetiben, Alsó-Szoporban, Oláh-Csáholyban, Oláh-Nádasdon, Szilágysegőn és Nyirmonban (Köz. Szol. vm.)
34. Druszianna, báró Inczédi Mihályné. Egybekelésük 1816. előtt történt.
35. László, kinek neje sepsi-szentiványi Henter Mária, a Mihály leánya (Apor Annától?)
36. N. N.
37. Sándor, sz. 1821-ben (más közlés szerint 1817-ben) Alsó-Apsán, meghalt 1866-ban ugyanott, hol birtokos volt. Családi közlés szerint Máramaros megyében alispánságot viselt.
Neje: borzovai Kallos Piroska, sz. 1831-ben Szentkirályt, egybekeltek (1856.) 1858-ban ugyanott, meghalt 1906. X. 7-én Alsó-Apsán. Leánya volt Kallos Imrének udvarhelyi Linkner Annától.
38. Lujza.
39. Mária, kinek férje Mihalka László.
40. Erzsébet, kinek
1. férje Vlád László,
2. férje Fehér Bertalan.
41. Pál, sz. 1825-ben Alsó-Apsán, meghalt 1852-ben. Családi közlés szerint szolgabíró és alsó-apsai birtokos volt.
Neje szaplonezai Szaplonezai Zsuzsa (lásd Turul XIX. 78. I.) sz. 1834-ben, egybekeltek 1851-ben. Jelenleg nagy-somkúti Pap József († 1890-ben)

** Örökölte az 1828-ban magtalan elhalt báró Henter Anna, báró Lusenski Jánosné után, mivel ily rokonságban állott:

báró Henter Dávid	{	Ferencz	{	Anna † 1828
		sz. 1732, † 1788	{	b. Lusenski János
	{	Teréz	{	Zsófia
		Henter Istvánné	{	Geréb Teréz Geréb Miklós
			{	Hatfaludi Pálné

özvegye. Leánya Szaplanczai Jánosnak Petrovai Irinától.

42. Antonia, kinek férje Kovássy alias Bozga György (lásd U. N. I. II. 66. I.)
43. Julia valószínűleg kétszer mert férjhez, mert egy családi közlés szerint Geitner Albertné, egy másik tudósítás szerint pedig Vozáki Imréné volt.
44. István, sz. 1804-ben Aranykuton, meghalt 1880-ban Szilágyszegen, hol birtokos is volt. 1844—45-ig Középszolnokmegyében táblabíró; 1845—47-ig ugyanott alszolgabíró.

NB. Egy Hatfaludi István 1861-ben Középszolnokmegyében utbiztos. (Szol. vm. Monogr. V.)

1. neje kadicfalvi Török Kata így származik:

kadf. Török Ferencz cs-tapl. Lázár Anna	{	Török Sándor, †1853	{	Török Kata sz. Len- gyelfalván, 1806-ban, egybekelt Hatfaludi Istvánnal Kadicfal- ván 1827-ben, † Gal- gón 1835-ben.
a-lendvai Lendvai Ferencz radnóti Balogh Károlina	{	Lendvai Anna	{	

2. neje udvarhelyi Linkner Klára, sz. Király-Daroczon 1812-ben, egybekeltek Szilágyszegen 1837-ben, meghalt ugyanott 1852-ben. Leánya volt Linkner Mihálynak hatmansdorfi Hatfaludi Juliánától. Birtokos volt Ujnemeti, Alsó-Szopor, Oláh-Csáholy, Oláh-Nádasd, Szilágyszeg és Nyirmon (K. Szol. vm.) községekben.

45. Károlina, } családi közlés szerint mint hajadon halt el.
46. Jozefa, }
47. Róza, paniti (diósi) Nagy Sándorné. Meghalt 1876-ban. Birtokos volt Aranykuton. (N. I. VIII. 83.) Leányuk Nagy Ottilia Hatfaludi (66) Miklóshoz ment férjhez.

48. Ferencz † Aranykuton 1863. IV. 9-én, hol temetve is van.

Birtokos volt Szász-Czegön (1837-ben Szol. Dob. vm. Monogr. szerint), Aranykuton (lakóhelye), Borsán és Csomafáján.

Neje farnasi Keczei Józefa így származik:

farn. Keczei István báró Diószegi Klára	{	Keczei László	{	Keczei Jozefa szüli. Kolozs- Borsán, egybekelt Hatfalud- Ferenczei Kolozs-Borsán 1853. IV. 13-án, † Aranyku- ton 1853. IV. 20-án, hol te- metve is van.
m.-járjai Baranyai Ferencz hilibi Gál Róza	{	Baranyai Klára	{	

49. Anna, berkeszi Mósa Miklósné, birtokos volt Ördög-Keresztur és Felső-Kékesnyaraló (Dob. vm.) községekben.

50. Lajos, ki családi közlés szerint 1849-ben esett el, Segesvár mellett, 1820—25-ig Szolnokmegyében aljegyző; 1825—32-ig Dobokamegyében főjegyző (N. I. V.) Birtoka Ördög-Keresztur községben volt.

Neje görgény-szentimrei Berzenczei Antónia így származik.

g.-szt.-imrei Berzenczei Mihály n.-barcsai Barcsai Erzsébet	{	Berzenczei János	{	Berzenczei Antonia † Ko- lozsvárt 1848. XII. 21-én 28 éves korában, Hatfaludi La- jossal való házasságának 3 évében. (Gyászjelentés Erd. Nemz. Muz.)
gr. Haller Gábor-Benedek, † 1882. br. Bornemisza Klára, sz. 1755, egyb. 1775. † 1796	{	gr. Haller Róza	{	

51. Mária, Békési Györgyné, ördög-kereszturi (Dob. vm.) birtoka után nyert földterhermentesítési kárpótlást.

52. Johanna, sz. Hidalmáson 1833-ban, meghalt Kis-Esküllön 1905. VIII. 16-án, (72 éves korában).

Férje: m.-n.-zsombori Sombori Gyula, meghalt Hidalmáson 1865. II. 12-én, élete 35-ik, házassága 11-ik évében, temetve Felső-Esküllön lett. (Gyászjelentés gyűjteményemben.)

Birtokuk Hidalmáson és Milványban (Dob. vm.) volt.

NB. Johannát gyászolták: altorjai Kis Árpádné, Fosztó Vilma, mint nevelt leánya, ennek gyer-

mekei: Kis Sarolta, Gerő és Albert, továbbá Fosztó Géza és neje. (Gyászjelentés Erd. Nemz. Muz.)

53. Kálmán, a szabadságharcban mint tüzér vett részt, ezután kényszer sorozás utján került a cs. kir. hadseregbe. Mint nyugalmazott cs. kir. huszárezredes halt el Kolozsvárt 1885. IV. 5-én, 52 éves korában. Temetve Hidalmáson lett. Birtoka Hidalmás és Milvány községekben volt.

54. Zsigmond, 1865-ben és 1867—72-ig szolgabíró a pániczél-csehi járásban (Szol. Dob. vm. Monogr. VII. 314. I.) 1900. körül halt el, Hidalmáson van temetve. Birtoka Hidalmás és Milvány községben volt.

Neje Jolbey Margit, szilágy-somlyói születésű, elhalt.

55. Bertalan, 1867-ben árvaszéki ülnök, Dobokamegyében; 1877-ben főszolgabíró a kékesi járásban. Jelenleg birtokán él Árpástón. (Szol. Dob. vm.)

Neje m.-s.-berkeszi Mósa Erzsébet így származik:

berkeszi Mósa Sándor Molitor Izabella	{	Mósa Sándor	{	Mósa Erzsébet.
galg. Rácz János tatr. Taurosi Teréz	{	Rácz Teréz	{	

56. Kata él Zilahon (körülbelül 80 éves).

1. férje Sebess Miklós, kitől elvált.

2. férje n.-kálai Kállai József, sz. 1824., † 1907. VI. 13-án Zilahon. Elváltak.

3. férje Debreczeni * Ettől is elvált.

57. János, mint özvegy él Oláh-Bogáton.

Neje Sigmond Etelka valószínűleg így származik:

Sigmond	{	Sigmond Miklós	{	Sigmond Etelka †
Tarcsa Gábor Graur Mária	{	Tarcsa Károlina	{	

58. Zsuzsa, Csomafái Gáborné.

59. Sándor, sz. Ó-Radnán, 1841. I. 13-án, meghalt Budapesten, 1895. IV. 23-án. A bécs-ujhelyi akadémiának volt növendéke, honnan 1859-ben lépett ki mint hadnagy az 51-ik gyalogezredhez. 1861-ben rangjáról leköszönt és cancellista lett a Guberniumnál. 1866-ban újra belépett mint hadnagy a 32-ik vadász zászlóaljhoz, azonban már 1869-ben nyugalmazta magát. (Swoboda, die Zöglinge der Wiener-Neustädter Militär-Akademie.)

Neje Eschwig Lujza. Egybekeltek Kassán 1869-ben. Jelenleg Budapesten él. Leszármazását nem ismerjük.

60. Jenny, sz. 1844-ben Borgó-Prundon, jelenleg Brassóban él.

1. férje bérivói Boér Gyula, kivel Kolozsvárt 1867. II. 6-án kelt egybe. Elváltak. Meghalt 1880. X. 3-án Bádokon.

2. férje Hersényi Bálint is meghalt 1905. X. 24-én Brassóban.

61. István, sz. Naszódon, 1848. IX. 29-én. 1874-ben törvényszéki jegyző; 1891-ben kir. ítétőtáblai titkár; jelenleg kuriai bíró a marosvásárhelyi kir. táblánál. Neje Kászoni báró Bornemisza Anna így származik:

b. Bornemisza József † 1873. II. 21-én.	{	b. Bornemisza József sz. 1829., † 1862-ben Segesvárt	{	b. Bornemisza Anna sz. Abafáján 1856. VI. 30-án; egybekelt Hat- faludi Istvánnal Go- gán-Váralján, 1884. IX. 17-én.
b. Huszár Mária	{		{	
hilibi Gál József, † 1847	{	Gál Szidónia	{	
m.-s.-berkeszi Katona Julia, sz. 1808, † 1885.	{		{	

* Talán Debreczeni Miklós, ügyvéd, ki Zilahon halt el 1905. II. 28-án, 85 éves korában.

62. Albert, sz. 1832-ben Hidalmáson. 1867-ben Középszolnokmegye tiszteletbeli főjegyzője; 1871-ben pedig szolgabírója. Jelenleg birtokán Oláh-Láposon lakik.

Neje etfalvi Halmágyi Józefa, ki így származik:

etfalvi Halmágyi Imre Murányi Krisztina	{	Halmágyi László	Halmágyi Józefa sz. 1850-ben, egybekelt Hatfaludi Alberttel 1873-ban, † 1882-ben. Sz.-Somlyón van temetve.
Hofman	{	Hofman Károlina	

63. Anna, sz. Hidalmáson 1834-ben, meghalt Triestben 1890-ben, hol temetve is lett.

férje Ádámcics József, pénzügyi hivatalnok, kivel 1857-ben kelt egybe, meghalt Szatmárt 1870. II. 25-én, 40 éves korában.

64. Jeanett, sz. Hidalmáson 1837-ben. Birtokos Ördögkut, Csömörlő, M.-Szentgyörgy, Vaskapu (Szil. vm.) és Hidalmás (Kol. vm.) községekben. Jelenleg Zilahon lakik.

Férje csik-taploczai Lázár Ferencz, sz. Alsó-Járában 1831-ben, egybekeltek Hidalmáson 1858-ban, meghalt 1906-ban. Ördögkuton van temetve. (V. ö. Gen. Füz. II. évf. 2. sz., 9. lap.)

65. Mór, sz. Hidalmáson 1838-ban. 1867–68-ig szolgabíró a magyar-egregyi járásban (Szol.-Dob. vm. Monogr.) Jelenleg mint nyugalmazott főszolgabíró és kolozsmegyei virilista Hidalmáson él. Birtoka Hidalmás, Vaskapu és Boos községekben van.

Neje Balázsfalvi Cserényi Ilka így származik:

balázsfalvi Cserényi Dániel ér-mindszenti Gelsei Julia	{	Cserényi Ferencz sz. 1797, † 1877. X. 28	Cserényi Ilka sz. A.-Balázsfalván 1847-ben, egybekelt Hatfaludi Mórral Alórben 1872-ben.
gr. Kun Károly, sz. 1765, † 1832. farnasi Keceli Anna	{	g. Kún Rózália sz. 1805, egybk. 1823, † 1895, X. 15.	

66. Miklós, sz. 1840-ben Hidalmáson, meghalt 1873. IX. 28-án, 33 éves korában, házasságának 6-ik évében Szilágyszegen, hol birtokos volt.

Neje paniti (diósi) Nagy Ottilia így származik:

paniti (diósi) Nagy	{	Nagy Sándor	Nagy Ottilia sz. Dióson 1851-ben egybekelt Hatfaludi Miklóssal 1866. IX. 18-án Kajántón.
hatmansdorfi Hatfaludi (26.) Ferencz szász-czegői Balogh Zsófia	{	Hatfaludi (47.) Rozália	

67. József, sz. 1848. IX. 29-én Hidalmáson. 1876-ban szolgabíró; 1877-ben főszolgabíró a deési járásban. Nemrég nyugalmaztatta magát, de még mindig tevékeny részt vesz a megyei közigazgatásban. Lakóhelye Deés, birtoka Széplak (263 hold). (Szol.-Dob. vm. Monogr. III. 68., VII. 234., 236., 260–264., 272.).

Neje Bernád Ilka, kivel 1870-ben Deésen kelt egybe a József leánya Kovács Károlitától.

68. Anna, Tarczáné
69. Mária, Rétiné
70. Károlina, Szilágyiné,
71. Julia, Ráczné,
72. Ferencz és
73. László

kik földterhementesítési kárpótlást nyertek Aranyos-Szentmiklós (Dob. vm.) községben volt birtok után, valószínűleg (35.) László gyermekei. Támogatja ezen nézetet azon körülmény, hogy említett László nővérenek (34.) Druzsiannának b. Inczédi Mihálytól származott fiai: b. Inczédi Gergely és László és Aranyos-Szentmiklósban volt birtok után lettek kárpótolva, talán mindnyájan a nagyanyjuk Jábróczki Erzsébet jussán.

74. Sándor és } magtalan haltak el.
75. Miklós }
76. Ilona, sz. 1862-ben.
férje szaplonczai Szaplonczai Lajos, kivel 1878-ban kelt egybe.

77. László, sz. 1864-ben Alsó-Apsán. Jelenleg főszolgabíró Máramaros megyében, a dolhai járásban. Birtoka Alsó-Apsán van.

1. Neje Nemcsik Margit, sz. 1875-ben Fejért templomban (Temes vm.) — Egybekelésük 1891-ben történt. Meghalt Dolhán 1903-ban. Leánya volt Nemcsik Gyulának Bibél Erzsébettől

2. Nejevel Lukács Máriaival 1906-ban kelt egybe.

78. Sándor, sz. Alsó-Apsán 1866. VI. 1-én. Jelenleg főszolgabíró Máramaros megyében a taraczközi járásban. Birtoka Alsó-Apsán (ösi) és Taraczközön (szerzett) van. Nőtlen.

79. Gyula, sz. Dragumérfalván, 1852. IX. 2-án. Növendéke volt a bécs-ujhelyi akadémiának. Mint huszár-főhadnagy halt el Debreczenben 1876-ban. (Swoboda, die Zöglinge der wiener-neustädter Militär-Akademie.)

80. Zsófia, sz. Galgón 1833-ban. Jelenleg fivérénel (84.) Józsefnél él mint hajadon.

81. Sarolta sz. Szilágyszegen 1838-ban, meghalt ugyanott 1860-ban.

Férje Oláh János sz. Kékesen 1836-ban Egybekeltek Szilágyszegen 1856-ban.

82. Amália hajadon halt el.

83. Dezső, sz. 1840-ben Aranykuton, meghalt Szilágyszegen 1900-ban.

Neje hátszegi Apostoli Anna, sz. Kapnyikbányán 1852-ben, egybekeltek Kapjonban 1873-ban. Leánya Apostoli Jánosnak Fekete Ágnestől.

84. József, sz. Szilágyszegen 1848-ban, hol jelenleg nőtlen él. Talán ez azon Hatfaludi József, ki 1876-ban Szilágymegyében csendbiztos volt. (Szil. vm. Monogr. V.)

85. Piroska, sz. 1852-ben Szilágyszegen, hol jelenleg is él.

Férje Csutak László, sz. Szilágycsehben 1843-ban, egybekelt ugyanott 1882-ben

S. Gyulai Rikárd..

Családtörténelmi apróságok.

I.

Memoriale egy ismeretlen feljegyzőtől a Magyarországon és Erdélyben elhalt fő- és köznemesekről.

Ádámos, 1639. jan. 4.

Anno domini 1639. die 4. mensis Januarii. Ádámoson Suliok István uramnál létemben, elmélkedvén magunkban, hogy mi idénkben, itt Erdélyben és Magyarországon is az

mi kegyelmes urunk birtokában, kik holtak volna meg az nagyságos urak, fő-emberek, közrendek és vitézlő rendek közül, szám szerint ezeket találtuk, az kiknek nevek el-ménkben érkezett.

Az tanácsi uraknak és az nagyságos uraknak az nevek így következnek:

Báthorj András somlyai, Réday Ferencz az nagyobbik, Gróf Bethlen István, Giulaffi Sámuel, Kákony István, Kamuthj

Farkas, Kapi András, Mikó Ferencz, Keresztesi Pál, Kamuthj Balás, Apaffi György, Alya Farkas, Alia Samuel, Imrefi Mihály, Kovacziokkj (!) István, Kemény Boldisár, Nagyobbik Balási Ferencz, Chyereny Farkas, Kalmány Gotmaister, Kékedj Sigmond, Haller György, Haller Sigmond, Gabrillas Vayda, Marko Vayda, Veseleny Pál, Liztius Ferencz, Kamuthj Balás iffiú, Kamuthj Miklós, Mikó Joseph, Jósika Sigmond, Péczy György, Haller Miklós.

Az urak numeros 32. Anno 1639. die 2. mensis Julii.¹

Az mely urak és főemberek innét az országból kimentek, azoknak az nevek:

Bethlen István az nagyobbik, Bethlen Péter, Zoliomy Dávid, Czyakj István, Czyákj László, Haller Sámuel, Székely Moyses, Fekete Lőrincz, Doktor Gatty, Horváth Menyhárt, Horvát János, Nemes Lénárt, Spáczay János, Berczyény Imre.

Az elment urak numeros 14.

Az nagyságos urak után való főembereknek az nevek:

Szilvási Boldisár, Frater István, Thoroczky Mihály, Kendefi Gáspár, Horvát Lázár, Bornemisza László, Bánffi Mihály, Szentpálj János, Apaffi Gergely, Mikola János, Gyerőfi János, Bédj Kelemen, Petneházj István, Bethlen György, Horvát György, Swkeosd György, Vaas (!) György, Vaas János, Cziomakeozj András, Balasi Ferencz ifjabbik, Bánffi Péter, Balasi Mihály, Toot Mihály, András Geréb, Huszár István, Gáspár János, Gáffi György, Petkj Ferencz, Bethlen Farkas, Bornemisza Tamás, Paczolay Christóf, Rhédaj Pál, Kemény Péter, Bornemisza Sigmond, Vaas Ferencz, Petrij Ferencz, Petrij Gábor, Cziukat Lénárt, Bornemisza László ifjabbik, Szalánczj György, Sarmasághj Sigmond, Kapitán Kovadus Ferenczj Albert, Angialosi János, Torma Christoph, Kun Gothárt, Paczolay Péter, Maczjkasi Ferencz, Iffiú Kassay István. Eddig nro 49. Toldalaghy János

A főemberek numeros 49.²

Anno domini 1639 die mensis Julii.

Az alsóbb renden való főemberek és nemes embereknek az nevek:

Novak Farkas, Kun István az csonka, Teoreok János, Mikó Mihály, Gyerőfi Gáspár, Herczegh Sigmond, Szalay Ferencz, Foltj Ferencz, Pap Márton, Giulay Mihály, Gyögy (!) Kun István, Fogarasi János, Dalj Farkas, Szárosi Mátyás, Kali Pál, Spaczay Mihály, Szalánczj János, Vitéz László, Károly István, Borsos Tamás, Danjel Deák, Szykszay György, Kerczeghy Pater, Mohaczj István, Balogh László, Horváth György süket, Géczy György, Nemes Bálint, Kasza Kelemen, Kasza Sándor, Ugray György, Napoly Péter, Nagy Mihály, Nagy János, Veér Gáspár, Veér András, Stépán János, Maczjkasi Menyhárt, Swkeosd Miklós, Ráduly László, Jakab Deák váradgiai, Borsay István, Elekesi László, Báljntfi Christóf, Baljntik János, Horvát Jakab, Horvát János, Tetay Boldisár, Bagotay Miklós, Radó Christóf, Radák István, Teoreok György, Váradj János, Királjfalvj Gáspár, Sukj Pál, Sukj Benedek, Sukj Mihály, Farkas Pál, Nádudvarj János, Kornis János, Ebenj István, Valkaj István, Mikó György, Tarnóczy Sebestyén, Dersi János, Tompay Máté, Komáromy István, Bakó Imre, Botos Gál, Daczó László, Farkas Ferencz harinai, Hatvanj István, Banffi István, Nemes Balás, Kálnakj Bálint, Somay János, Nagy János, Kapitán György, Czygezi Ferencz, Makszjn László, Kraynik László, Kraynik Péter, Kraynik Mihály, Kraynik János, Zólyomj János, Fwzesi János, Báljnt Deák, Lészay Gáspár, Lugasz István, Aradj Gergely, Székely Miklós, Telegdi Márton, Jármj Miklós, Patakj János, Kisfaludi András, Harj János, Gargóczy István, Garasztosi György, Szabadj Péter, Szykszay Ferencz, 100, Korlatoit György, Bodonj Mihály, Veres Márton, Kozma

Balás, Czyokasj Mihály, Zambó Mihály, Teke Sándor, Farkas Tamás, Beöleönj Gáspár, Varadj János, Fwzj János, Joannes Astedeus, Keserwy János, Borbély Miklós, Borbély Christóf, Sarmasági Ferencz, Czyser János, Elekesi István, Szalkay Tamás, Eczyek Orbán, Hosszutelkj Miklós, Geönczy György, Boytí Gáspár, Beoczikj András, Bwki János, Doctor Scutetus, Teke János, Nagj György szombatheli, Lázár János, Haranglabj János, Keöpeczj János, Gyeögy Deák nagylakj, Pap Ferencz, Oztroay István, Kovaczj István, Saradj Tamás, Fodor György, Egrj György, Kállay Gergely, Latran Menyhárt, Váradj Sigmond, Daniel Péter nagyobbik, Basa Péter, Jankó Boldisár, Jankó Mihály, Nadassij Sigmond, Szakmárj István, Bálintfi István, Inczédj Péter, Dengeleghj Balás, Kereszturj Miklós, Bay György, eddég nro 152.³ Flistik Péter, Czenadaj Antal, Katonay Mihály, Szente Gergely.

Az közrendek, numeros 152.

Az kapitán és hadnagy embereknek és vitézlő katonarendeknek az nevek:

Teöreök István, Egrj István, Horvát István, Bakó István, Foltj Gergely, Borbély Ambrus, Mocziony Gergely, Kovaczj Péter tepei, Kovaczj (Péter⁴), Giarmatj Tamás, Kovaczj András, Marosi István, Erdely András, Farkas Gábor, Puskás János, Mezes Márton, Fekete Péter, Balogh Mihály nagyobbik, Balogh Mihály kisebbik, Nagy Márton. Czyorodsi Mihály, Herczegh Gergely, Nagy Tamás, Ráczy Péter, Vtty Péter, Seregélyesi István, Nagy Jakab, Nagy János, Possay Péter, Hetey Bálint, Földesi István, Kassay Márton, Jeney Gergely, Baliczja Gáspár, 34.

Egy summában mindenestől numeros 281.⁵

Anno domini 1639. die 2. Julii.

(Eredetije a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárban az erdélyi fejedelemségnek a portával és német udvarral 1675. körül váltott politikai levelezések másolatai között, missilis oszt. 312. sz. a.)

II.

Teleki Sándor gróf genealogiai feljegyzése a váradi Balog-családról és ennek vérségi jogán birható örökségekről.

Gernyeszeg, 1735. okt. 18.

Feleségemnek az édes anyja — Kovács Judith asszony, ennek az édes anyja volt néhai Bándi Kovács Istvánné, Balog Mária, ennek édesatyja volt néhai Váradi Balog Sigmond, ennek atyja volt Váradi Balog János, ennek édesanyja volt Váradi Balog Ferenczné, Pázmány Panazi Pázmány Borbára, ennek édesatyja volt Pázmány Gáspár, Bodó Vernika asszony férje, ennek apja volt Pázmány Panazi Pázmány Péter in anno dudum praeterito 1453.

Megirt feleségemmel anyai jusson colligálódnak nemes Magyar Országban és kivált bővebb mértékben nemes Biharvármegyében ez ide alább megirt személyek és nemzetségek.

1. Pázmány Panazi Pázmány nemzetség
2. Néhai Egri Gergely Deák, kinek felesége volt Pázmány Anna.
3. Kecseti Márton, veszprémi püspök. Kecseti Menyhárt, kinek felesége volt Homonnai Borbára, mely Homonnai Borbára másodsor ment férjhez néhai Kende Ferenczhez.

4. Bajoni Bajoni nemzetség megirt Pázmány Borbárról, kinek édesanyja volt néhai Pázmány Gáspárné. Boda Vernika, ennek anyja volt néhai Boda Osváld felesége, Bajoni Miklós, in anno dudum praeterito 1453.

³ Ezentul a következő jegyzetig, szintén későbbi feljegyzés. Összesen 156.

⁴ Egy szónyi hely kikopva. Valószínűleg *bánda*.

⁵ A második és utolsóelőtti betoldással: 286.

¹ A feljegyzés utáni összefoglalás ideje ugyanezen kézzel.

² Összesítés szerint azonban 50. Toldalaghy János utólag jegyeztetett föl.

5. Néhai Boda Miklós nemzetsége, kinek felesége volt Bajoni Sófia.

6. Néhai Kátó László nemzetsége és posteritása.

7. Néhai Váradi Balog János nemzetsége etc.

8. Néhai Pálji Miklós nemzetsége etc.

9. Néhai Vántsiódi Miklós és Margit nemzetsége etc.

10. Toldi nemzetség etc.

11. Szécséni Ferencz nemzetsége etc, kinek felesége volt Pázmány Anna etc.

12. Kapronczai nemzetség etc.

13. Váradi Solymosi Péter nemzetsége etc, kinek felesége volt Kastalló Ilona.

14. Náményi nemzetség etc.

15. Moré nemzetség etc.

16. Bertalan Deák nemzetsége etc.

17. Artándi nemzetség etc.

18. Artánházi nemzetség etc.

19. Haraklányi Massai nemzetség etc.

20. Felfalusi László nemzetség etc., kinek felesége volt Nadányi Benigna asszony, kinek leánya volt Felfalusi Margit, ennek leánya *Massai Margit, a néhai Pázmány Péter cardinalis* édes anyja.

21. Ödömfői nemzetség etc.

22. Kenderesi nemzetség.

23. Néhai Kerei Ferencz nemzetsége etc., kinek felesége volt Bajoni Ágotha.

24. Néhai Tibai Márton nemzetsége etc

25. Néhai Székely Demién nemzetsége etc.

26. Zólyomi nemzetség etc.

Ezen feljebb megirt nemzetségeknek jussán pro hic et nunc ilyen possessiókhoz és possessinaria portiókhoz találtam fel megirt feleségemnek és condivisionalis atyafiai-nak jussokat, (sok lévén ezenkívül, melyeknek végire nem mehettek) ugymint:

1. Kis-Kér possessio, Biharvármegyében.

2. Gyéres, egész possessio, mely Artánházi Jánosé volt Biharvármegyében

3. Sümezd possessio, Biharvármegyében.

4. Pázmán » »

5. Panasz » »

6. Thót-telek » »

7. Zomajon » »

8. Szent-Márton » »

9. Ujlak » »

10. Sz. Dienes » »

11. Vekérd » »

12. Buzásd (alias Vercin-pataka) »

13. Korbest possessio »

14. Kővágó » »

15. Bikast » »

16. Bot » »

17. Thorda » »

18. Posal » »

19. Ujhelyi » »

20. Somi » »

21. Peéri » »

22. Csatári » »

23. Püspöki » »

24. Méhesi » »

25. Ujlak-Pályi » »

26. Nagy Váradi Vad-kertbeli ház, mely volt Egri Gergely Deáké.

27. Egy szőlő a Püspöki határban, Égető nevű szőlő-hegyben, Egri Gergely Deáké-féle.

28. Egy szénafü, Pályi Ujlaki határban, Egri Gergely Deáké-féle.

29. Három szénafü Mocsháza helység territoriumában, Egri Gergely Deáké-féle

30. Nagy-Váradi szőlőhegyben Dallos nevű szőlő.

31. Hasonfele Sz. Margitának es Polgárdinak, nemes

Biharvármegyében, directé Balog jussón. Hasonfele Órs-falunak. N. Kis Hevesvármegyébe., directé Balog jussón.

32. Kereki helység a várral együtt, cum aliis possessionibus et portionibus possessionariis jure ab antiquo, ad arcem Kereki spectantibus, pertinereque debentibus, Pázmán Borbára lineáján és Artandi Balás jussán.

33. Kis Bajon, Nagy Bajon possessiók az kastélylyal együtt, ugyanott, aliisque possessionibus, tam popularis quam praedialibus, portionibusque possessionariis tam populosis, quam praedialibus, ubicunque locorum existentibus et ab antiquo ad dictum castellum spectantibus et spectare debentibus. Finis.

Az első foliuson leirt familiáknak jussokon, vagy familiákról megirt feleségemre viam legitimam s decretaliter derivalodott jussón kell Pesten, ítélő mester előtt, vagy a personalis úr előtt (az hollott leginkább javalkák lejendő procuratorink peragálni) végben vinni A. et B. betük alatt, erről letett corpusbeli jedzésem szerint az solemnis contradictiot imbibitiot

Anno 1735. 18. 8-bris.

T. S.* m. p.

Summe, notanda sequentia:

Vagynak még nálam, két vagy három ilyen régi privilegialis levelek.

1. Fogarasról s Fogaras váráról, cum appertinentiis

2. Szathmár városáról.

3. Szathmár-Némethi városról.

4. Gyéres possessoról, Thordavármegyében.

5. Pánád.

6. Péterfalva possessiókról, Küküllővármegyében.

7. Lapád possessoról, Fejérvármegyében.

De bis summe observanda sunt sequentia

1. Lapád helység nem iratik az privilegialis levélben Oláh, vagy M.-Lapádnak.

2. Ezen privilegialis leveleknek emanatiojok után irattattanak bé a fiscalitások Art. az Apr. Const. közé.

3. Ugyanezen leveleknek kelések után költenek priv. levelei némely helységeknek mostani possessorainak,

4. Ugyanezen leveleknek kelések után lett Szathmár városa és Szathmár-Némethi királyi városokká.

5. Kérdés ezekben ez: Az praescriptio, mind az fiscusra, mind a particularis possessorokra nézve, hogy folyhat? Ex hoc ratione, mivel hogy Erdély a török keze alatt sokáig volt. M ország pedig többire és inkább az magyar corona és az ő Felsége jurisdictioja alatt lévén és temporis intervallo, benne sűrű hadakozások lévén az megirt jószágoknak praetendensei, sem Magyar-Országban, sem kivált Magyar-Országból Erdélyben ezek felett való pereket, jussok mellett, nem folytathattanak.

B. = J. = **

Váradi Balog familiával Magyarországon, vérség jussán, jureque successorio colligalódó familiáknak seriese.

Ezen Váradi Balog és Pázmán és több, benn specificált familiáknak praetensiojok szerint való és lehető. populosa és praedialis possessióknak.

Populosa és praedialis possessinaria portiókknak seriesek.

Ezeknek igaz párját subscriptióm és pecsétém alatt sógor, ifjú Székely Sámuel uram, töllem ezuttal kezéhez is vett és holnap Isten hírével pesti utjára is indul.

Signatum Gernyeszeg, 1735. 18. 8-bris.

(Bredetije egy iven a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, gróf Teleki Sándor-féle oszt. 3246. sz.)

* Teleki Sándor gróf.

** Valószínűleg régi levéltári iratjelzés betűi, mert utána a fennebbiek rövid tartalomjegyzéke következik.

III.

Teleki Sándor gróf főkormányászéki tanácsos feljegyzése a Tusoni Török- és Prágai Kovács-család genealogiájáról.

Czelna, 1752. decz. 16.

I-ma notatio.

Aranylábú Tusoni néhai nemes Török János ő kglme: voltak négy fiai:

1. Első Török István, gombkötő házas. Atyja örökségében lakik Tusonban
3. Török János Csomafájára házasodott nemes emberekhez, ott is lakik.
4. Ferencz, házas; náznánfalvi a felesége. Atyja örökségében lakik Tusonban.
2. Sándor, megholt; maradtanak 4 leányai, kik az anyjokkal Koronkán laknak az anyjok örökségében. Nemes Kocsis öröksége felén.

Marattanak 4 fiai, kik közül az nagyobb, József Erke-den lakik, Tit Lázár Gábor uram szolgálatában. Az három kisebbeket pedig tartja az bátyjok Makfalván, nemes Kocsis József ő kglme szárnya alatt.

Ezen néhai Sándor, tusoni maga részjóságát elatta, (vagy, hogy tőlle elfoglaltatott) korcsmán ivutt feles bornak árában. Eodem ibidem signatum.

Secunda notitia.

In anno dudum praeterito 1683. die 10. mensis 7-bris Bécs alatt az török nemzet igen megverettévé, és az néhai idvezült édes atyám is, legidősebb széki Teleki Mihály

uram, mlgos erdélyországi generalis úr Magyar országról Erdélybe bėjővén, akkor hozta magával bé kovácsnak Prágai Kovács Györgyöt ő kglmét, applicálván is lovai mellé mingyárt azoknak patkoltatásokra, az uraim szolgák közé, (kiknek is külön terítettévé asztal, az csatlósok hortanak tisztességes móddal s tálakban az konyháról étkeket és bort az pinczéből számokra) mely Prágai Kovács György ő kglme, mint keresztény jó szolgálta, minden kívántató és le-irható hűséggel szolgálta az idvezült és említett édes atyám uramat, egész töröcsvári harczon való elesteig és az után is az néhai idvezült asszony-anyámat s gyermekét szolgálta, míg osztán végre Mező-Ujlakon néhai mlgs sz. r. i.* grófnak széki második Teleki Mihály, velem egy testvér, bátyám-uramnak protectioja alatt.

Fiai nemes Prágai Kovács György ő kglmének voltak:

1. János, ez Déésre házasodván, maradt János nevű fia, szabómester.
2. István él Tusonban, Sigmund, Pál nevű fiaival egy kenyeren, édes anyjok örökségében és az Török Sándortól aquirált és pénzen vött részjóságban.
3. Sámuel, Sükesd leányt vévén feleségül Gerend-Kereszturon, maratt egy László nevű fi, az ki is nőtelen-ségben él és Kis-Enyeden tisztartója gróf Vas György úrnak.

Signatum Celna, 16. X-bris 1752.

(Eredetije nyolczadiven a gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában, gróf Teleki Sándor-féle osztály 3242. a/1. sz. a.)

Közl: Ifj. Biás István.

* Szentséges római imperialis.

BCU Gyergyószék lustrája 1616-ból.

(I. közlemény.)

Az Erdélyi Nemzeti Múzeum kéziratárának „Lustra Siculorum“ c. kötetében eredetileg 7 különböző lustrafüzet volt egybekötve az 1604. évtől 1640-ig. Ezekhez utóbb még 8 füzetet illesztettek be. Az előbbiek közül a negyedik helyen Gyergyó-szék 1616-iki lustrája áll. Közlését annál érdekesebbnek és szükségesebbnek tartjuk, mert a Székely Oklevéltár V. kötetében kiadott 1602-i gyergyai lustra nem adja az akkori gyergyai székeség teljes névsorát.¹ Így Gyergyószentmiklósból 1602-ben 57 névvel, 1616-ban 226-tal találkozunk. Egész Gyergyó-székéből 1602-ben 246 embert, 1616-ban 826-ot írtak össze.

A lustrakönyv mindössze 6 levél s a kézirat 185—196. lapjait foglalja el. Csak a faluk nevéből állapítható meg, hogy Gyergyó-szék hadi népét sorolja fel. A bekötetés előtt viz érte. Felső szélei megrothadtak, foszladoznak s néhány név meg is semmisült belőle.

A névsor minden lapra két oszlopra, úgy van írva, hogy minden név külön sorba jut. A közlésnél minden oszlop kezdetét bekezdéssel jelöljük. Így *Szentmiklós* népe 3 lapon 5 oszlopot egészen elfoglal s a hatodiknak is nagyobbik felét töltve be, a közleményben 5 egyenlő és egy kisebb bekezdésben jön.

A közlésben a vezetéknevek írásánál megtartottuk az eredeti írásmódot; a keresztneveket átírtuk.

A lustrálók rangját az eredeti szöveg latinul jelzi, hol teljesen kiírva, hol szótaggal vagy egyes kezdőbetűvel jelölve a rangot.

A rangjelzések a következők:

primipilus (primip. lófő) == prp.,
pedes (p. gyalog) == p.,

¹ V. ő. a Szék. Okl. V. k. 240—243. lapjait; főleg a 243. l. jegyzetét.

pedes pixidarius (ped. pix. gyalogpuskás) = p. p.,
pixidarius (pix. puska) = pix.,
libertinus (lib. szabados) = l.,
inquillinus (inq. zsellér) = inq.,
jobbaggio (job. jobbágy) = j.

* * *

Anno Domini 1616. die 5. mensis Martii.

Connumeratio universorum primorum potiorum, primipilorum, peditumque pixidariorum ac universorum libertinorum Siculorum per generosum Joannem Gaspar de Zéwerd et egregium Georgium Zentmarthony facta ac ad domos perlustrata.

Szentmiklós.

Beke Balázs l. Imreh Kowacz l. Demeter János p. p. Mihály Lőrincz l. Pál Deák prp. Balás András inq. Pauli Literati. Lukacz István j. Gen. Stephani Lazar. Madaras János prp. Soliom Mihály j. Kowacz Mihály j. Hangy János l. Leőrincz Demeter p. Thamas Péter p. Zaz János inq. Imreh Barabasz. Kemenes Benedek p. Kemenes Márton j. Kemenes Jánosné. Janos György j. Reszi János l. Georgy Kowacz p. Kowacz Albert p. Istvan Kowacz inq. Joannis Madaraz, advena. Kibidy János inq. eiusdem zekel. Koter Jakab inq. Stephani Farkas zekeli. Tompos Miklós l. (Z)ekely Péter p. Domokos András j. Domokos János j. Zalma János l. Teoreok Jakab p. Kowacz Janos p. judex. Peter Varga inq. Barrabas Jánosé. Dako János Teoreok Jakab zsellére.

Saigo Gál j. Pauli Ferencz. Kerczio János p. Kerczio Imreh p. Ferencz András p. Ferencz Deák p. Benedek János p. Lukacz István inq. Francisci Litterati. Koter Balázs inq. Joannis Ferencz. Muzka Miklós l. Sandor Mihály inq. Andrae Zekely. Zekely András l. Hozzu János inq. Joannis Benedek. Eotwes Daniel inq. Pauli Galaczy. Madaras István inq. Pauli Galaczy. Habay Péter l. Kowacz Mihályné l. Buday György advena. Zabo

Pál inq. col. Pauli István. Mirizlay Máté I. Boldisár Varga. Haydu István inq. Andreae Kaczio. Imreh Deák p. rector. István Deák I. Pál Péter I. Demeter Máté I. Pál Demeter j. Ferencz Antal prp. Soliom Péter I. Pap Mihály inq. Michaelis Demeter. Molnár Lukacz inq. Stephani Nagy. Bereczk János I. Keleő Bálint inq. Valentini Kaczio. Bene Máténé Kaczio jobbágya. Sera Bálint. Nagy János Kovacz Albert zsellére.

Demeter Antal Gal Márton zsellére. Ferencz Péter inq. Georgii Postei (?). Saygo András inq. Joannis Ambrus. Pal Varga I. Nagy Imre I. Ambrus István I. Kys Marton inq. Mattiae Pap. Tornay Tamás inq. Georgii Mathe. Bartha Mihály inq. Andreae Kaczio advena. Demeter András p. Farkas István p. Mathe Péter inq. Francisci Litterati. Mathe Antal háza. Deseo Ferencz inq. Kaczio Andras. Kelemen György p. p. János Varga inq. Mich. Demeter. Sipos Balázs j. Kys István pix. Belienesy István p. Antal István I. Kupas Mihály j. Hopson Tamás I. Hopson Pál I. Hopson Péter I. Bors Péter p. Füleöp István p. Barrabas János p. Andreas Deák I. Balas Pál inq. Joannis Litteratii. Balas György inq. Joannis Litterati. Lazar János eiusdem. Olah Illyes inq. Joannis Litterati. Varga Ferencz I. Georgi Balázs Imrehné I. Keleő Demeter I. Peter Marton inq. Joannis Barabas görgényi. Mihaly Tamás I. Chizer András I. Ambrus János I. Angalita, Elekes István zsellére.

Bene Gergely, Ambrus Gergely zsellére. Ambrus Péter inq. Joh. Ambrus. Pal Márton I. Balint István árvája háza. Kalmar Tamás j. Cziaky Tamás I. Cziaky Mihály I. Czizer Balázs inq. Joannis Barabas Gergeli János inq. Joannis Thamas. Cziaky István inq. Stephani Pongracz, Nagy Miklós eiusdem, Gergoiak. Pongracz István pix. Gergeli Mihály pix. Peter János I. Peter Mihály I. Pal Miklós inq. Francisci Péter. Pongracz Anna háza. Silvester Péter háza. Vas János inq. Mich. Kastal advena. Tamas Gergely árvái háza. Hegedüs János inq. Joannis Berecz advena. Andras Tamás I. Varga Daniel j. Swkeosd Máténé prp. Nagy

János I. Santa Christina I. Bolasko Antalné I. Zabo György I. Mark István I. Demeter Mihály p. Oroz Mátyás inq. Andr. Litterati advena. Lukacz Tamás I. Hopson Demeter I. Hidegh Ferencz pix. Daniel Miklós inq. Francisci Hidegh advena. Gülbe Péter inq. Laurentii Aranius advena. Fekete Máté oláh fi. Hobay János I. Georgy Benedek I. Bakos Máté I.

Mathe Tamás, Ferencz András zsellére. Antal Balázs I. Galati János I. Orban Balázs I. Orban Pál árvája I. Pal András I. Boros Mihály I. Araniaz Lőrincz pix. Gal Mihály j. Madaras Tamás I. Madaras János I. Kelleő Máté inq. Blasii Nagy gergai fi. Sipos János j. Adoryan András I. Hopson István I. Kelleo Mihály pix. Madaras Márton I. Varga Ilyés j. Kelleő Dorottya inq. Antonii Kelleő. Kaczio János p. Angy Mihály I. Varga Pál inq. Georgii Kovacz peregrinus. Biteo Georgy inq. Francisci Peter. Hopson Mátyás I. Galacz Pál pix. Galacz György inq. Joh. Galacz peregrinus. Barabás István I. Seliem István pix. Veteleos János prp. Fwle Janos I. Mathe János p. Peter Ferencznél zálogban. Gal András I. Santa János j. Santa András j. Jobbagi András inq. Mich. Demeter. Thamas Kovacz I. Hidegh Lőrincz j. Onda János inq. Joh. Ferencz gergai. Gal Marton I. Jakab János Thamas Kovacz zsellére.

Péter inq. Georgii Pap. Angy Máté I. Antal János pix. Mezaros János inq. Stephani Füleöp de Czeh. Poko Mihály I. Demeter Balázs j. Nagy András inq. Joannis Barrabas advena. Leorincz János inq. Andr. Kaczio, advena. Gergely Lukacz I. Fwle János kisebbik I. Serfeozeo Mihály inq. Petri Buzás, kézdy. Zabo Tamás inq. Pauli István advena. Albert János inq. Joannis Barabás gergai, I. Imreh Barabásné p. Ferencz János p. István Pál p. Zaz Máté inq. Steph. Farkas advena. Kys Pál pix. Mathe György pix. Leorincz Mihály pix. Thamas János p. Zigiarttho Tamás inq. Mathiae Hopson advena. Bors Péter háza. Orban Mihály inq. Kaczio Imrehé. Kezdy István inq. Joannis Thamas advena. N. 226.

Kelemen Lajos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Feleletek.

Ad 23. b) Az 1823. szept. 1-én elhalt hallerkői gróf Haller Anna — sepsiszentiványi br. Henter Antalnénak az E. N. Múz.-ban őrzött nyomtatott szomorújelentésén, a gyászolók között, mint gyermekei szerepelnek: *Henter Krisztina* — *Béldi Lászlóné, H. Anna* — br. Rakovski Mártonné, *H. József, H. Rozália* — Berzencei Jánosné, *H. Jozsefa* — Desőffi Mihályné. (Br. Henter Krisztina — Béldi Lászlóné szomorújelentése szerint 1832. márczius 22-én, életének 48-ik, házasságának 24-ik évében halt meg.

Ksn.

Ad 23. a) 1811. februárius 4-én gróf Mikes Mária, Zsigmond és Rozália szomorú szívvel jelentik, hogy édes anyjuk br. Dujárdin Borbála, néhai zabolai gr. Mikes István özvegye, 1811. januárius 18. napján, életének 69-ik, házasságának 50-ik évében meghalt. (Nyomtatott szomorújelentés az Erdélyi Nemzeti Múzeum könyvtárában.)

Ksn.

Helyreigazítás.

Mult (6.) számunkba több értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. Ezek helyreigazításául szolgál az alábbi szöveg:

57. l. I-ső hasábjának felülről 18. sora a II. hasáb 1. sora fölé helyezendő.

59. l. I-ső hasábjának három legutolsó sora ugyan ezen hasáb első sora fölé helyezendő.

Több előfizetők reklamálta már a májusi szá-

mot. Minden valószínűség szerint azonban ezen reklamációk tévesek, mert ugyanazon előfizetőink az áprilisi számot nem reklamálták. Már pedig a czimeres mellékletünkre való tekintettel az áprilisi és májusi számot össze kellett vonnunk s ez 4—5 számmal van jelölve. Folyóiratunk homlokán az (április—) május jelzés csak tévedésből maradt el. Kérjük a lap folyószám szerinti elrendezését figyelemmel kísérni.

TARTALOM: *Sebestyén József*: Báthori András czimerlevelei. (I. közlemény.) — *S. Gyulai R.*: A hatsmandorfi Hatfaludi család. (II. közlemény.) — *Iffy. Biás István*: Családtörténelmi apróságok. — *Kelemen L.*: Gyergyószék összeírása 1616-ból. (I. közlemény.) — Feleletek. — Helyreigazítás.